

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD)
(d.d. 2 februari 2026)

Nummer
4340

Onderwerp
Zorgen wonen/verblijf nabij geitenhouderij

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

'De Gezondheidsraad heeft het tweede deel van haar advies opgeleverd¹, met de titel: "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025: deel II Gezondheidsimpact van wonen nabij geitenhouderijen en mogelijkheden voor beperking gezondheidsrisico's". Het eerste deel is rond de zomer verschenen²,

Ook in een onlangs gepubliceerd NOS artikel worden de gezondheidsrisico's van geitenhouderijen voor omwonenden weer onderschreven. In het rapport "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen 2025 deel II" bevestigde de Gezondheidsraad de resultaten van eerdere onderzoeken over de gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen. Wonen binnen een straal van 1 tot 2 kilometer van een geitenhouderij brengt een verhoogd risico op longontsteking met zich mee, zo stelt de Gezondheidsraad. Onderzoek toont aan dat er een waarschijnlijk oorzakelijk verband is, waarbij omwonenden tot op 2 km afstand vaker longklachten ervaren. Het advies is om dergelijke locaties op veilige afstand te mijden. De bevestigde resultaten zijn van verschillende RIVM onderzoeken. Zo stelde het RIVM in 2017 het rapport: "Veehouderij en gezondheid omwonende (aanvullende studies)" op. Op basis van dit eerste RIVM rapport hebben Gedeputeerde Staten besloten om in januari 2018 een geitenstop in te voeren. In november 2021 publiceerde het NIVEL en RIVM het rapport "Longontsteking in de nabijheid van geitenhouderijen in Noord-Brabant en Limburg: actualisering van gegevens uit huisartspraktijken 2017 – 2019". De Partij voor de Dieren maakt zich zorgen over de grote risico's van geitenhouderijen op de gezondheid van omwonenden en de volksgezondheid in het algemeen.

Samengevat zijn de belangrijkste bevindingen:

- *Verhoogd risico: onderzoek (VGO-III) toont al 11 jaar aan dat wonen in de nabijheid van geitenhouderijen gepaard gaat met meer longontstekingen.*
- *Afstandsnorm: de Gezondheidsraad en GGD adviseren een minimale afstand van 1 kilometer tussen geitenhouderijen en woningen/gevoelige locaties, zoals scholen of verzorgingshuizen.*
- *Oorzaak: het gaat vermoedelijk om een samenspel van factoren, waaronder de uitstoot van fijnstof, endotoxinen en micro-organismen.*
- *Risico's: naast longontstekingen zijn er aanwijzingen dat mensen met bestaande gezondheidsklachten (zoals astma) extra risico lopen.*

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/12/08/gezondheidsrisicos-rond-veehouderijen-2025-deel-ii>

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2025/07/03/advies-gezondheidsrisicos-rond-veehouderijen-2025-deel-i>

Naar aanleiding van deze toelichting legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor¹.

1. *Hoeveel geitenhouderijen zijn er momenteel in Zuid-Holland, hoeveel geiten worden daar gehouden en hoe hebben deze aantallen zich ontwikkeld sinds 2015?*

Antwoord

De geitensector in Zuid-Holland is beperkt.

In totaal zijn 209 stallen in Zuid-Holland volgens BAB-data in 2023, echter, de meeste betreft slechts een klein aantal dieren. Slechts 57 stallen kennen meer dan 150 geiten.

Aantal dieren	Aantal stallen
<10	85
10-24	32
26-149	35
150-499	32
>500	25

Volgens het CBS heeft het aantal geiten zich van 2015 tot 2025 ontwikkeld van ongeveer 15000 naar 19500 dieren. Het aantal bedrijven met geiten is over de jaren heen (met enkele fluctuaties) wel stabiel gebleven.

De toename van het aantal geiten komt doordat het uitbreidingsverbod eind 2018 inging, waardoor eerdere groei nog lang zichtbaar bleef. Daarnaast konden boeren met de al verleende vergunningen hun uitbreidingen alsnog uitvoeren. Ook mochten bestaande stallen later volledig worden gevuld, wat extra groei veroorzaakte zonder nieuwe bouw.

2. *Hoe duiden GS de recente weergave in de media en de uitkomsten van het rapport van de Gezondheidsraad?*

Antwoord

GS onderschrijven de uitkomsten van het Gezondheidsraadadvies. Maatregelen nemen is van belang om het gezondheidsrisico te beheersen, de lijn die landelijk wordt gesteld wordt daarom gevolgd.

3. *Is over de geitenproblematiek overleg geweest (en misschien nog) met het Rijk en zo ja wat was hiervan de uitkomst? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ambtelijk zijn meerdere overleggen geweest en het onderwerp is ook een aantal keer besproken in de BAC landelijk gebied. De uitkomst is dat naar aanleiding van de adviezen van de gezondheidsraad ingezet wordt op landelijk beleid, welke is aangekondigd in de kamerbrief van 9 januari 2026³.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2026/01/09/kamerbrief-over-beleidsreactie-gezondheidsraadadvies-over-gezondheidsrisico-s-voor-omwonenden-van-geitenhouderijen>

Uitkomst betreft voornamelijk afstemming tussen Provincies en Rijk, welke ook in 2026 wordt doorgezet. Vanuit de provincies wordt een gezamenlijke lijn gevolgd onder het IPO.

4. *Kunnen GS een update geven over het aantal inwoners in risicogebieden, naast het aantal bronnen, de omvang (aantal geitenhouderijen en aantal geiten) en de locaties?*

Antwoord

Het advies van de gezondheidsraad, alsmede het aangekondigd beleid op landelijk niveau, zetten in op het beperken van het gezondheidsrisico door een afstandsnorm voor nieuwe risicosituaties. Alsmede de inzet op emissie reducerende maatregelen in bestaande situaties (aangevuld met maatwerk in nader te definiëren prioritairere situaties). GS kiezen hangende het Rijksbeleid nu niet voor een inventarisatie van bestaande locaties. Echter, GS nemen het doen van zo'n inventarisatie wel in beraad.

5. *Delen GS de zorgen van de Partij voor de Dieren over de gevolgen voor de volksgezondheid, in het bijzonder voor kwetsbare groepen zoals kinderen, ouderen en mensen met luchtwegaandoeningen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS delen deze zorgen. Zowel in het gezondheidsraadadvies als de eerste uitwerking van landelijk beleid op dit thema is hier extra aandacht aan besteed.

6. *Op basis van de onderzoeken van de Gezondheidsraad en het RIVM: wat zijn volgens GS de mogelijke gevolgen voor bewoners in de provincie Zuid-Holland?*

Antwoord

Uit het onderzoek en het gezondheidsraadadvies blijkt dat er een waarschijnlijk oorzakelijk verband is van de nabijheid van geitenhouderij en prevalentie van longontstekingen. Dit heeft effect op de omwonenden van een geitenhouderij. Daarnaast heeft het voorgenomen landelijke beleid effecten op ondernemers in de geitensector en de realisatie van nog te realiseren woonkernen.

7. *Kunnen GS een inschatting geven van het aantal Zuid-Hollandse inwoners dat sinds 2017 gezondheidsschade heeft ondervonden of naar verwachting zal ondervinden door wonen nabij geitenhouderijen, uitgaande van de percentages en risico's uit de beschikbare onderzoeken?*

Antwoord

Het onderzoek laat in zijn algemeenheid zien dat er een verhoogd risico is voor het krijgen van longontsteking bij de nabijheid van geitenhouderijen. Deze resultaten zijn niet door te vertalen naar percentages inwoners die ziek zijn geworden (of verwachten te worden) door deze oorzaak.

8. *Welke provinciale instrumenten heeft de provincie, los van het Rijk, tot haar beschikking om gezondheidsrisico's voor omwonenden van geitenhouderijen te beperken?*

Antwoord

De Provincie behoudt de tijdelijke geitenstop zolang landelijk beleid nog niet gereed is, zoals ook gevraagd in de kamerbrief van 9 januari jl.⁴. De geitenstop houdt in dat het aantal geiten bij bestaande geitenhouderijen niet mag toenemen en dat nieuwvestiging van geitenhouderijen is uitgesloten. Dit is in de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening geborgd door middel van voorbeschermingsregels voor bedrijven en door middel van instructieregels waardoor de gemeenten verplicht zijn de geitenstop in de

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2026/01/09/kamerbrief-over-beleidsreactie-gezondheidsraadadvies-over-gezondheidsrisico-s-voor-omwonenden-van-geitenhouderijen>

gemeentelijke Omgevingsplannen te borgen. GS achten het vooralsnog niet nodig om zelf regelgeving in te voeren, aangezien het Rijk voornemens is om per 1 oktober 2026 regelgeving in te voeren.

9. *Welke aanvullende maatregelen overwegen GS naar aanleiding van het recente advies van de Gezondheidsraad, en welke maatregelen zullen daadwerkelijk worden genomen? Kan daarbij een concreet tijdspad worden geschetst?*

Antwoord

GS volgen de lijn welke landelijk is aangekondigd en houdt voor zolang nodig vast aan de geitenstop. Aanvullende maatregelen zijn niet aan de orde en het tijdspad is afhankelijk van het tijdspad vanuit het Rijk. Eventuele provinciale uitwerking van landelijk beleid, dan wel aanvullende maatregelen omtrent geitenhouderijen worden verkend als onderdeel van de verdere uitwerking van landbouwbeleid in komende herzieningen van het omgevingsbeleid.

10. *Op welke wijze zullen de aangetoonde gezondheidsrisico's worden verwerkt in de Omgevingsvisie en Omgevingsverordening? Overwegen GS ruimtelijke afstandsnormen of beperkingen voor gevoelige functies, en waarom wel of niet?*

Antwoord

De Provincie behoudt de tijdelijke geitenstop aan zolang landelijk beleid, zoals ook gevraagd in de kamerbrief van 9 januari⁵.

Daarnaast is in deze brief aangekondigd dat wordt gewerkt aan een afstandsnorm voor nieuwvestiging, zowel voor geitenhouderij als woonkernen en andere gevoelige bestemmingen. Deze ruimtelijk maatregel wordt uitgewerkt in de omgevingswet.

Eventuele provinciale uitwerking van landelijk beleid, dan wel aanvullende maatregelen omtrent geitenhouderijen, worden verkend als onderdeel van de verdere uitwerking van landbouwbeleid in komende herzieningen van het omgevingsbeleid.

11. *Hoe gaan GS de leden van PS op de hoogte houden van de risico's, gezondheidsschade, maatregelen en effect van de maatregelen?*

Antwoord

Monitoring van gezondheidseffecten en de genomen maatregelen zijn onderdeel van het aangekondigde landelijke beleid. Maatregelen die genomen worden via het Omgevingsbeleid komen via reguliere processen naar PS.

Den Haag, 24 maart 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
plv. secretaris,

voorzitter,

drs. C.E.M. Weber

mr. A.W. Kolff

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2026/01/09/kamerbrief-over-beleidsreactie-gezondheidsraadadvies-over-gezondheidsrisico-s-voor-omwonenden-van-geitenhouderijen>